

Øget levetid og lav rente sætter pensionsbranche under pres

De seneste års voldsomme stigning i befolkningens levetid sætter tommelskruer på den danske pensionsbranche.

Problemet er, at selv små ændringer i, hvor længe befolkningen lever, stiller massive krav til selskabernes evne til at forrente formuerne.

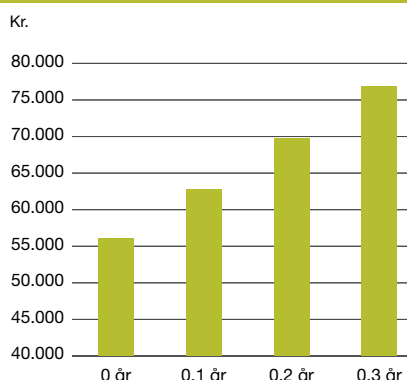
»Det er jo meget glædeligt, at danskerne for alvor er begyndt at leve længere, men når vi har lovet vores medlemmer et bestemt antal kroner om året, fra de fylder 65 til de dør, så koster det i sagens natur flere penge for hvert år, de lægger til deres liv. De penge kan vi kun skabe ved at præstere en bedre forrentning end ellers,« siger Chresten Dingsøe, matematisk direktør i ATP.

En ny opgørelse fra ATP viser, at et pensionselskab – ved en forlængelse af levetiden på 0,2 år om året – skal præstere ét procentpoint ekstra i afkast hvert år bare for at leve op til sine forpligtelser. Et procentpoint lyder måske ikke af så meget – men det er det, siger Peter Løchte Jørgensen, professor i driftsøkonomi ved Institut for Økonomi, Aarhus Universitet.

»Hvis et selskab for at kunne leve op til sine forpligtelser skal præstere ét procentpoint mere end den almindelige risikofri rente i afkast, så er der kun én måde at gøre det på: Ved at tage en risiko. Når man tager en risiko, kan det gå godt, men på langt sigt kan man ikke blive ved med at være heldig,« siger Peter Løchte Jørgensen.

De seneste fem år er levealderen for en 60-årig netop steget med omkring 0,2 år om året. Det har – for ATP's vedkommende – betydet, at man alene som følge af levetidsforlængelsen i samme periode har måttet hensætte ekstra 24 mia. kr. til de nuværende og kommende pensionister. I 2005 er der hensat 3,8 mia. kr.

Krav til pensionselskaber stiger, når levealderen øges

Kilde: ATP

Figuren illustrerer, hvor stor en formue et pensionselskab – i princippet – skal have i dag for at kunne betale en 50-årig mand 10.000 kr. om året, fra den

dag han fylder 65 år og resten af livet. Hvis levetiden ikke stiger fremover, kan selskabet klare sig med godt 56.000 kr. Hvis mænds restlevetid øges med blot 0,1 år hvert år, har selskabet behov for 63.000 kr. Øges levetiden med 0,2 år – hvilket er sket de seneste fem år – er kravet 70.000 kr.

En levetidsforlængelse stiller krav til, at formuen skal forrentes bedre end ellers. Når restlevetiden stiger med 0,2 år om året, kræver det, at den der forvalter formuen, skaffer én pct. ekstra i renteafkast hvert år.

Ekstrakrav til forrentning ved øget levetid

Årlig stigning i levetiden	0,1	0,2	0,3
Så meget ekstra skal pensionselskabet præstere (før skat)	+0,5 pct	+1 pct.	+1,5 pct.

Kilde: ATP.

berne forsikre sig imod via de såkaldte renteswaps, hvor pensionselskaberne i løbetiden får en fast rente, uanset hvordan renten rent faktisk udvikler sig. Renteswaps er at sammenligne med en brandforsikring, som man skal huske at tegne, inden huset brænder, siger Peter Løchte Jørgensen.

Han frygter, at situationen i den danske pensionsbranche – som følge af rente og levetiden – kan være værre, end den umiddelbart ser ud til: »Vi skal ikke længere end til Tyskland og England for at finde pensionselskaber, der er gået ned netop på grund af længere levetid og renten. Men indtil videre har vi undgået konkurser herhjemme.«

»Vi har i de seneste år sat penge til side, så vi kan leve op til vores løfter, selv om levetiden stiger. Det drejer sig om, at kunderne skal vide, hvad de får, når de skal på pension – og dermed er det et spørgsmål om kundernes grundlæggende tillid til deres pensionselskab,« siger Chresten Døngsøe.

Stigende levetid og lav rente giver en heftig cocktail

Situationen for pensionselskaberne bliver ikke lettere af, at forlængelsen af levetiden sker i en periode, hvor renten er lav.

Mens lav rente for f.eks. husejere betyder større frihed og rigdom, så forholder det sig stik modsat for pensionselskaber.

»For pensionselskaber er spørgsmålet, hvor mange penge vi skal lægge til side i dag for at kunne udbetale 10.000 kr. om ti år. Jo højere renten er, jo færre penge

behøver vi at have i dag,« siger Chresten Døngsøe.

Peter Løchte Jørgensen kalder den lave rente og den stigende levetid for en 'heftig cocktail': »Hver for sig repræsenterer de et problem for pensionselskaberne. Og når de optræder sammen, er der tale om, at alt det slemme kommer på én gang. I branchen forventer man normalt, at der kommer syv fede år efter de syv magre. Men denne gang kommer det til at tage meget lang tid, før skaderne er repareret.«

Den lave rente kan pensionselska-